

3. — Първа известна книга на Хаджи Якима, отъ 1814 г.: **Повѣсть ради страшнаго и втораго пришествіа Христова**. Както се вижда и отъ заглавния листъ на книгата, фотографска снимка на стр. 145, повестъта, написана на простѣйшии ѱзъкъ болгарскій, излѣзла благодарение на помощта на български търговци отъ Щипъ, Кратово и Паланка. Тая книжка, известна само по два-три екземпляра, съдържа две слова, едното за страшния сждъ, другото — слово на пророкъ Данила. Азъ намѣрихъ единъ екземпляръ въ щипско Ново-село. На първата корица стои бележка: **Сѣа книгѣ на Цветѣна сапѣнѣю Манасѣа Дѣмѣтриѣа Стѣпанѣа Пеѣѣ аѣиѣа**. Ще рече, книгата е била у рода на Хаджи Пецо, а Хаджи Пецо е билъ главниятъ иждивителъ при печатането на повестъта.

Ето извадки отъ словата, за да се види какъвъ е билъ езикътъ на българския учитель-писатель, който почналъ пръвъ въ Македония да печата книги на новобългарска речъ:

. . . Имало тоѡ време царъ невѣренъ: тоѡ царъ неѣщо мѣ завидѣлъ ѡ гарасъ на тоѡ стѣго прѣрока Данѣила, и го фрѣлилъ на ѡрслѣни: живъ да го изѣдатъ: ѡле чѣдо дѣвно, и многѡ голѣмо! таковѣи силнѣи, ѡ страшни ѡрслѣни, ѡми мѣ сѣ поклониле, и нѡги мѣ лизѣле, и крѡтки мѣ сѣ ѡучиниле, какѡ ѡвцы на ѡвчаръ; глѣдайте сегѡ, коѡ ѡма вѣра и чѣсто живѣе. . . Тешко и горко вамъ кѣ да бѣде на вѣше ѡумирѣнъ; сѣкѣй дѣнь даѡте на дѣавѡла хѣлѣди: вѣши грѣшни рѣчи и збѡрови и сѣте вѣши рѣчи грѣшни гѣ пѣше дѣавѡлъ ѡу негѡви тевтѣри; вѣ е слѣпъ ѡумъ не видите тѣе ѡзѣдѣ, ѡо вѣ заѡзѣилъ дѣавѡлъ; и вѣ влечѣ ѡу вѣчна мѣка, сегѡ чѡвѣцы какѡ слѣпи на сѣко злѡ трѣчатъ, какѡ тѣ на сидѣири псѣте, гѣ вѣкатъ, да гѣ врѣзатъ, и ѡни хѡдатъ, и трѣчатъ да гѣ врѣзатъ ѡу сидѣири, така и дѣавѡлъ трѣга и хѡди по чѡвѣци, скѡрѡ да ѡмъ врѣзе ѡумѡтъ, да не познаѡтъ своите грѣхови; многѡ сѣ радѣе дѣавѡлъ за тѣе чѡвѣцы, кои не мѣслатъ грѣховите и ѡумирѣнѣ тѣе кои ѡумирѣтъ безъ покаѣнѣе (отъ стр. 26 — 28).

4. — Бележка отъ 1805 г. въ печатна кормчия, отъ попъ Георгія, синъ на Хаджи Якима: **Сѣа свѣтаѡа книга, глаголемѡа кормчия, си еѣтъ номоканѡнъ, мѣѣ еѣтъ грѣшнѡмѣу поѡа Георгѣю, хѣѣи попъ Іѡакимѡвичъ, отъ Стри-дѣре Паланка, кѣпѣилъ еѡ прочитѣнѣа ради и ползи дѣховѣниѣа**. Къ